

GRIEPPRIK

Zogenaamde maffia

De commotie rondom de grieprik dit jaar was onterecht. Een beetje bescherming tegen influenza is nog altijd beter dan geen

Oudere krijgt grieprik van de huisarts. Het debat over inenten tegen influenza verliep dit jaar ongemeen fel

Simon Rozendaal

Elk jaar weer als de kleuren rood en geel oprukken in de natuur ten koste van groen, elk jaargetijde weer als de bomen ontbladeren, valt bij zestigplussers de uitnodiging in de bus om zich te laten inenten tegen de griep. En elk jaar weer laait de discussie op hoe effectief de prik tegen influenza is.

Dit jaar was dit herfstritueel wat feller dan andere jaren, althans in Nederland. Dat kwam door het *Geneesmiddelenbulletin*. Dat is geen wetenschappelijk tijdschrift maar meer een verenigingsblad voor apothekers, farmaceuten en artsen. Dick Bijl, epidemioloog en hoofdredacteur van het blad, stelde de vraag aan de orde hoe effectief de grieprik is.

Dat deed hij tegen de achtergrond van een sterk toegenomen wantrouwen door de commotie rond de Mexicaanse griep van twee jaar geleden. Even ter herinnering: in 2009 was er een wereldwijde angst dat een vreselijke epidemie over de wereld zou razen, ver-

gelijkbaar met de Spaanse griep uit 1919, met tientallen miljoenen doden. In allerijl werden toen medicijnen en vaccins besteld.

Tegen de tijd dat de vaccins beschikbaar kwamen, bleek de Mexicaanse griep mee te vallen. Mede daardoor heeft de Nederlandse overheid – net als andere regeringen trouwens – tientallen miljoenen euro's uitgegeven voor vaccins en medicijnen die wellicht niet zoveel zin hebben gehad.

Als gevolg daarvan is er een lichte hysterie ontstaan. De farmaceutische industrie zou de ernst van griep overdrijven om daardoor meer geld te kunnen verdienen. Deskundigen als de Rotterdamse viroloog Ab Osterhaus en de directeur van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu Roel Coutinho (de 'griepmaffia', aldus een opiniestuk in *Trouw*) zouden de regering hebben geadviseerd om vaccins te bestellen omdat ze daarvan zelf rijker zouden worden.

Er is gedegen internationaal onderzoek gedaan, door de commissie-Feinberg, naar belangenverstrengeling, en daaruit is klip en klaar naar voren gekomen dat nationale ex-

perts als Osterhaus en Coutinho zich niet hebben laten leiden door eventuele belangen. De banden tussen deskundigen en de industrie (want die bestaan wel degelijk) zijn bovendien duidelijk vastgelegd. Daarbij komt dat niemand kon voorspellen dat de Mexicaanse griep zou meevallen.

Tegen die achtergrond moet de commotie rond de jaarlijkse griepvaccinatie worden gezien. Al vele jaren is bekend dat die prik niet honderd procent beschermt. In de eerste plaats werkt de vaccinatie tegen influenza alleen maar tegen de virusstammen die in het vaccin zitten.

Dit fenomeen alleen al maakt het onderzoek naar de effectiviteit van het griepvaccin ingewikkeld. In de winter barst het van de virussen en bacteriën die snotterigheid en koorts kunnen veroorzaken. Het is niet eerlijk om de griepvaccinatie te beoordelen op een bescherming tegen microben die niet in het vaccin zijn opgenomen. Met andere woorden: wanneer een ingeënte zeventigplusser toch ziek op bed komt te liggen, betekent het niet automatisch dat het griepvaccin niet heeft gewerkt.

Tegelijkertijd is ook al vele jaren bekend dat elk vaccin bij het stijgen van de leeftijd minder goed werkt. Naarmate mensen ouder worden, neemt alles in hun lichaam, dus ook hun immuunsysteem, af en wordt het steeds ingewikkelder om de afweer tegen griepvirussen op te peppen. Bij zestigplussers lukt dat beter dan bij zeventigplussers, en bij tachtigplussers is het nog een tikje minder.

Dit is allemaal al heel lang bekend en heeft als moraal: de griepvaccinatie is niet ideaal. Maar de prik is veel beter dan achteroverleunen en wachten tot het griepvirus aan de deur klopt. De Gezondheidsraad, die heel veel meer wetenschappelijke deskundigheid en gezag heeft dan het *Geneesmiddelenbulletin*, heeft de literatuur keer op keer bestudeerd en concludeerde daaruit telkens weer dat de prik zin heeft voor zestigplussers en dan vooral voor zestigplussers met gezondheidsproblemen.

Daar komt bij dat de hoofdredacteur van het *Geneesmiddelenbulletin*, epidemioloog Dick Bijl – die als geen ander de recente commotie heeft veroorzaakt – inmiddels heeft laten weten dat deze commotie niet zijn bedoeling was. Hij wilde de literatuur op een rijtje zetten en een leuk artikel voor zijn blad schrijven, maar geen twijfel zaaien over het nut van de griepvaccinatie.

Met andere woorden: het griepdebat was een storm in een glas water. Het griepvaccin is goed, maar niet ideaal. Het helpt alleen maar tegen de griepvirussen die in het vaccin zitten en niet tegen andere winterellende. Van belangenverstremming – een ‘griepmafia’ van experts die vaccins aanraadt omdat ze daar zelf rijk van zouden worden – is geen sprake. ■